

TRANSPORTNO OSIGURANJE

ARBITRAŽNA ODLUKA

Gand (Belgija) 1967.

Arbitri: R. de Ryke i J. Collard

Predmet: sprl. Concordia c/a Cobelas

Osiguranje profesionalne odgovornosti - Fizička ili pravna osoba koja predstavlja osiguravajuće društvo i ovlaštena je voditi, potpisivati i upravljati poslovima osiguranja toga društva ne može se smatrati kao posrednik u vezi s primjenom osiguranja profesionalne odgovornosti posrednika - Brodarski ugovor - Pomorski posrednik - Pravo na proviziju čim je brodarski ugovor sklopljen

Tužiteljica Concordia osigurala je kod tuženoga Cobelasa rizik odgovornosti koju bi mogla imati kao posrednik za osiguranje.

U rujnu 1963. poduzeće Lalemant (pomorski posrednik) obratilo se na tužiteljicu Concordia radi "pokrića mešetarine i eventualne razlike u vozarini koja pripada Lalemantu na temelju sklopljenih brodarskih ugovora, i to za rizik bilo kakovog slučaja na moru u plovidbi i/ili drugih događaja na moru, i/ili otpremi broda, ili da bude rezultat rizika poništenje ugovora, ili obični odustanak od brodarskog ugovora".

Tužiteljica je poslala 23.IX 1963. Lalemantu generalnu policu potpisanu od strane tužiteljice "per procura" za Agenciju G. Simons and Co, a u ime 13 osiguravajućih društava koja pokrivaju 95% i "kao agent" za poduzeće Condor, koje pokriva preostalih 5%.

Lalemant je 28.IX 1963. obavijestio tužiteljicu da je primio generalnu policu, ali da polica ne uključuje i rizik štrajka iako je to bilo izričito ugovoreno, te da očekuje da tužiteljica dostavi dodatnu policu, ali da smatra da je rizik štrajka pokriven bez obzira na to da li će primiti dodatnu policu.

Taj dopis Lalemanta ostao je bez odgovora.

Na traženje Lalemanta pojedinačne police izdane su 5, 6. i 23. XII 1963. s pokrićem istih rizika kao i u generalnoj polici, ne spominjući rizik štrajka.

U siječnju i veljači 1964. Lalemant je obavijestio tužiteljicu o štrajku koji je spriječio izvršenje nekoliko brodarskih ugovora na brodovima: "Petajas", "Parolos" i "Kyriakoula". Tužiteljica je o tome obavijestila Agenciju G. Simons and Co, koja je odgovorila da štrajk nije pokriven i da neće priznati eventualne zahtjeve. Poduzeće Condor nije tužiteljica uopće obavijestila. O odbijanju eventualnog zahtjeva od strane Agencije Simons obavijestila je Concordia Lalemant, ističući da je ona (tužiteljica) zaboravila unijeti u police pokriće rizika štrajka.

Kao što je na početku istaknuto, tužiteljica Concordia imala je osigurano kod tuženog Cobelasa svoj rizik odgovornosti kao posrednik za osiguranje prema polici od 2.VIII 1962. Na osnovi te police sada tuži. Izričito priznaje da je počinila grešku prema poduzeću Lalemant i traži od tužene Cobelas platež iznosa od BF 85.291.- kasnije snižen na BF 70.291.- tj. smanjen za tri franšize po BF 5.000.-

Tužena Cobelas prigovara da tužiteljica nije kod izdavanja tih polica nastupala kao posrednik za osiguranje. Arbitri utvrđuju da je tužiteljica nastupala kao punomoćnik 14 osiguravajućih društava i to da je potpisala za 13 "per procura" i za jednog "kao agent". Istina je doduše da je Agencija Simons platila tužiteljici određeni iznos koji je nazvan "posrednička provizija", međutim naziv toga iznosa ne mijenja pravni karakter Concordie kod ovih polica. S druge strane polica tužene Cobelas pokriva samo profesionalnu odgovornost posrednika za osiguranje, a ne može se u smislu te police poistovetiti s posrednikom ona fizička ili pravna osoba koja predstavlja "per procura" ili "kao agent" neka osiguravajuća društva.

Tužbeni se zahtjev odbija.

Činjenica je da Lalemant nije istjerivao svoje pravo iz police dobivene od strane tužiteljice. Prema tome čak kad bi se i uzelo da polica tužene Cobelas pokriva odgovornost Concordie (što se ne priznaje), Cobelas bi odgovarao samo onda ako bi osiguravajuća društva (odnosno tužiteljica) dokazala štetu koju ima, dakle isplaćeni iznos naknade, uvećan eventualno za premiju pokrića rizika štrajka. U stvari zahtjev Lalemanta (BF 85.291.-) bio bi samo djelomično osnovan, jer pomorski posrednik ima pravo na proviziju čim je brodarski ugovor zaključen, što uostalom odgovara i uvjetima sklopljenih brodarskih ugovora kod brodova "Petajas" i "Kyriakoula", a kod brodskog ugovora za "Parolos" ima pravo samo na 2/3 ugovorene provizije ako se ugovor ne izvrši.

Prema tome taj iznos od 1/3 bio bi vjerojatno prilično malen, pa kad se još uzme u obzir da polica između tuži-

teljice i tužene sadrži franšizu od BF 5.000.- najmanje, odnosno 10% od štete ako je šteta iznad 5.000.-, postavlja se uopće pitanje da li bi tužena odgovarala za bilo koji iznos.

(JPA 1967, 5-6, str.292)

D.I.

PRIKAZI KNJIGA I ČASOPISA

D.F.Ramzajcev: TUMAČENJE UGOVORNIH
UVJETA FOB I CIF (Vnešnetorgovij
Arbitraž v SSSR, 2.izd. Vneštorgizdat
Moskva 1957, str.109-116)

Između mnogih ugovora vanjskotrgovinske kupoprodaje, koje su zaključivale sovjetske vanjskotrgovinske organizacije, važno mjesto zauzimaju ugovori po kojima se kupoprodaja izvršuje pod uvjetima FOB ili CIF.

Osnovna razlika između ta dva uvjeta, po kojima se prijevoz kupljenog tereta vrši vodenim putem, nalazi se u slijedećem:

Po ugovoru zaključenom pod uvjetom FOB, iznajmljivanje broskog prostora za prijevoz tereta i njegovo osiguranje, predstavlja obavezu kupca. Isporuka tereta na brod koji je uputio kupac spada u obavezu prodavaoca, koji je također obavezan predati dokumente o ukrcaju (teretnicu) kupcu, zajedno sa svojim računom za poslani teret. Odatle i samo ime uvjeta FOB, koje se sastoji od početnih slova engleskih riječi "free on board", tj. "slobodno na brod". Na taj način kod prodaje pod uvjetom FOB prodavalac poslije ukrcaja tereta na brod nije dužan snositi nikakove troškove vezane s prijevozom tereta iz luke ukrcaja u luku iskrcaja (brodsku vozarinu, osiguranje).1/

1/ Ova opća karakteristika sadržana u uvjetu FOB odnosi se na ugovore u kojima se vidi da su cijena ili isporuka tereta ugovorene po uvjetu FOB u luku tu i tu. U vezi s tim treba primijetiti da se u SAD pojam FOB u iznesenom smislu primjenjuje na ugovore zaključene pod uvjetom FOB brod (FOB Vessel) s naznakom luke ukrcaja. Sam termin FOB ima u SAD isto značenje kao i uvjet franco, tako npr. tamo se zaključuju ugovori pod uvjetima FOB tvornica, FOB vagon itd.